

Stefanie Kremser: «Vull que vegis un drama però que el puguis acceptar, sense prejudicis»

ANNA BALLBONA / EL TEMPS 10/03/2016

'El dia que vaig aprendre a volar' llança una mirada vitalista i de tendresa sobre el fet de l'abandó d'una nena per la seva mare. És una novel·la travessada per les migracions, per contextos dispars -d'Alemanya al Brasil; del moment actual al segle XIX- que condensa un munt d'històries sorprenents.

Filla de mare alemanya i de pare bolivià, Stefanie Kremser (Düsseldorf, 1967) fa 13 anys que viu a Barcelona. Els mateixos anys que ha viscut a Munic i a São Paulo. Parla perfectament alemany, portuguès, anglès, català i castellà. Guionista de cine i televisió a Alemanya, aquesta és la seva tercera novel·la.

-Per què va voler descriure un cert desarrelament amb alegria i joia?

-D'aquests temes de la filla que creix sense la mare en volia parlar d'una manera alegre, perquè en realitat són durs. Volia fer-ho d'una manera que vegis el drama però el puguis acceptar, sense prejudicis. I sense prejudicis és només possible amb una veu infantil o pseudo-infantil [la Luisa] perquè un nen no té experiències vitals, encara, i va veient les coses pas a pas.

-Diria que hi ha una reivindicació d'altres models familiars, que no sols són possibles sinó que funcionen?

-Sí. Hi ha tota mena de possibilitats de famílies i de maneres. És una realitat. El tema de l'adopció, també... La nostra herència biològica és un fet però no és el més important. L'important és amb qui creixes i com creixes i què decideixes tu, en realitat, de fer amb la teva vida.

-És curiós, això, en un moment en què el científisme sembla la resposta a tot...

-Hi ha una moda, que vaig veure a Nova York, que és enviar una prova de saliva i et miren d'on vénis o quin percentatge tens d'arrels fenícies o esclaves. És absurd. Això què et diu, de tu? No gaire, perquè tots som aus migratòries. Hi ha molts moviments migratoris a la novel·la. Per la meua biografia, tota la meua família som així. Però crec que a Europa molta gent té família que ve d'un altre lloc o que va marxar o catalans a Cuba. I a vegades ni ho sabem. I pensava: què passa si de cop es retroben? Quins lligams tindran? Hi haurà alguna cosa, encara?

-Potser la resposta és l'afecte, la tendresa?

-A la seva manera, la Luisa és feliç. Sap d'absències però ella no n'és conscient. Com que és un tabú, no ho sap. Aquesta família improvisada, que són els nois del pis compartit, ja li donen això que necessita. I això és bonic i crec que és possible. Aquests estudiants estan entre l'adolescència i la joventut i la maduresa, i han de fer aquest salt. M'interessava també aquest moment de quan s'acaba la ingenuïtat.

-Una lectura de la novel·la seria que la Luisa escapa d'allò per a la qual podria estar programada?

-Sí, és l'essència. Jo crec amb això. Aquesta idea que som lliures, no ho sabem, però ho som. La tradició, la família, el lloc on neixes, la teva cultura... Tot això et forma, però no vol dir que hakis de ser això. No et limita. Et dona coses. A partir d'aquí, et pots alliberar, jo crec, si vols.

-Al mateix temps, hi ha moltes històries dins la història...

-Com que vaig créixer a Hispanoamèrica, la meua àvia boliviana era d'aquestes que respirava totalment el do de la història oral, d'explicar coses fantàstiques... I a més a més, cada vegada canviava una mica i hi posava altres detalls, fins i tot contradiccions. Són països d'emigrants i hi ha molta gent diferent i moltes històries diferents, van donant voltes, una cosa porta a l'altra. També m'agrada com a lectora. En contrast amb l'oralitat que vaig mamar a Amèrica Llatina hi ha la incapacitat d'explicar històries a Alemanya, perquè allà tot és tabú. Com que hi hagué la Segona Guerra Mundial i les atrocitats i cada família té un avi o besavi que feia coses horribles, d'això no hi ha històries. No se'n parla.